

Joggyakorlat

TÓTH ANDRÁS

A Chellomedia/Sport1 összefonódás versenyjogi értékelése*

1. Bevezetés

A GVH 2006. augusztus 28-án kelt a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tptv.) 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatával Tptv. 30. § (3) bekezdése szerinti kötelezettség előírása mellett engedélyezte a Chellomedia/Sport1 összefonódást.

Ennek az ügynek a jelentőségét az adja, hogy a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) első alkalommal hagyott jóvá kötelezettségszabás mellett egy, a infokommunikációs konvergencia jegyében jelentkező tartalom és átvitel szintje közötti összefonódást.

Alábbiakban az összefonódás versenyjogi alapú értékelésére kerül sor a GVH Vj-61/2006. sz. határozatának alapulvételével, de annál részletesebben, hiszen a döntés jelentős mértékben feltételezi a piacok, a vonatkozó szabályozás, és európai esetjog ismeretét.

2. Felek

A *Chellomedia Programing B.V.* annak a *Liberty Global* Csoportnak a tagja, amely 19 országban több mint 30 millió háztartást elérő kábelhálózattal rendelkezik, emellett jelentős média- és tartalomszolgáltatást is nyújt világszerte és amelynek irányítása alá tartozik Magyarországon a piacvezető¹ UPC kábelteleví-

A szerző a Gazdasági Versenyhivatal Infokommunikációs Irodájának és az MTA Infokommunikációs Jogi Centrumának munkatársa, a PPKE-JÁK és PTE-ÁJK oktatója, az Infokommunikáció és Jog szerkesztőbizottságának tagja

ziós vállalkozás, illetve a UPC Direct műholdas műsorszolgáltatást értékesítő, egyébként helyi távbeszélő szolgáltatást nyújtó Monortel is.

A Sport1 Műsorszolgáltató Zrt. 2002-ig a magyarországi UPC cégcsoport irányítása alatt állt, árbevételi, nézettségi, és lefedettség adatait tekintve piacvezető² a magyar nyelvű sportcsatornák piacán.

3. Az összefonódásban érintett piacok

A Tptv. 30. § (2) bekezdése értelmében a GVH nem tagadhatja meg az összefonódáshoz szükséges engedély megadását, ha – a Tptv. 30. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem hoz létre vagy erősít meg olyan gazdasági erőfölényt, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacon vagy annak jelentős részén. A Tptv. 30. § (1) bekezdése szerint az engedély iránti kérelem elbírálásakor mérlegelni kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat. Ennek során vizsgálni kell különösen – a) pont – az érintett piacok szerkezetét.

Az összefonódásban érintett piacok azok, amelyekben az érintett vállalkozások bármelyike jelen van.

3.1. Magyar nyelvű sportcsatornák piaca

A Bizottság az *RTL/Veronica/Endemol* ügyben³ kifejtette, hogy nincs közvetlen ke-

reskedelmi kapcsolat a *free-to-air* csatornák és nézőik között, ezért valószínűleg gazdasági értelemben nem lehet piacról beszélni. Azonban a Bizottság azt is megjegyzi, hogy az adott ügy szempontjából ez a kérdés nyitva hagyható. ARMIN TRAFKOWSKI szerint az a körülmény, hogy a nézők között különbséget lehet tenni aszerint, hogy tranzakcióban állnak-e a műsorkészítővel, vagyis fizetnek-e a tartalomért, vagy sem, nem befolyásolja azt, hogy nézők piacról beszéljünk, a freeTV-k esetében ugyanis a nézők mintegy az idejükkel fizetnek („time is money”).⁴

A Bizottság következetes álláspontja⁵ szerint a műsorkészítők kínálatát nézőik kereslete alakítja, ekként a *Newscorp/Telepiu* ügy⁶ alapján *mutatis mutandis* a sportcsatornák elkülönült piaca meghatározható.

A sportcsatornák között folyó verseny elsősorban tartalmi kérdés abban az értelemben, hogy a médiapiac kínálati oldalán

lévő ilyen típusú tematikus csatornák annál nézetesebbek, minél értékesebb programot kínálnak. Visszont minél nézetesebbek, annál jelentősebb pozíciót érhetnek el a számukra meghatározó reklámpiacon, illetve annál könnyebben

juthatnak hozzá a nézettséget tovább növelő értékes sporttartalmakhoz.

A GVH⁷ nem tekintette az érintett piac részének a kérelmező által irányított Extreme Sport csatornát, mert egyrészt az nem magyar nyelvű, nincs magyar szerkesztősége, másrészt egy szűkebb réteget céloz meg, amit a magyar nyelvű sportcsatornáknál nagyságrendileg alacsonyabb nézettsége is tükröz.

A GVH első alkalommal hagyott jóvá kötelezettségszabás mellett egy infokommunikációs konvergencia jegyében jelentkező tartalom és átvitel szintje közötti összefonódást.

3.2. Sportközvetítési jogokhoz való hozzáférés nagykereskedelmi piaca

A sportközvetítési jogok elnyerése – miként a prémium filmeké is – jelentős mértékben növelheti az adott csatorna nézettségét, amely a reklámpiaci részesedésre is kihat, éppen ezért meghatározó jelentőségű a csatornák szempontjából. A sportesemények közvetítési jogainak megszerzésére így nem csak a sportra szakosodott műsorkészítők töreksenek, hanem az általános tematikájú *free-to-air* modellű kereskedelmi televíziók is.

A sportközvetítési jogok keresleti piaca tehát szélesebb a tematikus sportcsatornák piacánál.⁸

A sportközvetítési jogok közötti különbség van egyrészt aszerint, hogy azok széles körben népszerűek, illetve nemzetközi jelentőségűek-e (pl. olimpia, futball világbajnokság, Forma-1), vagy csak az egyes tagállamok szempontjából fontosak a kulturális és nyelvi korlátokra is figyelemmel, másrészt élőben vagy felvételtől közvetítettek-e.

A jogok megszerzésére nagyobb az esély annak a csatornának, amely szélesebb elérhetőséggel rendelkezik adott földrajzi piacon, hiszen a jogtulajdonos egy minimális összeget (minimum garancia) minden tartalomszolgáltatótól elkér, amely összeget egy nagyobb elérhetőséggel rendelkező vállalkozás nyilvánvalóan könnyebben ki tud gazdálkodni. Ettől nem függetlenül a magas minimum garanciák felszámítása a *BRT v. SABAM*⁹ és *Tetra Pak II*.¹⁰ ügyek alapján *mutatis mutandis* hátrányos feltételeknek minősülhetnek, és így versenyjogba ütközhetnek, hiszen a piaca lépéssel összefüggésben szélsőségesen magas pénzügyi kockázat viselésére kényszerítik az új platformmal piaca lépőket.¹¹

3.3. Televíziós reklámpiac

A Bizottság is különbséget tesz a televíziós és nyomtatott reklámok piaca szerint a velük elérhető célközönségre és a reklámozás díjai közötti jelentős különbségekre tekintettel.¹² A nyelvi és kulturális korlátok miatt indokolt magyar nyelvű televíziós reklámpiacról beszélni. Kérdés, hogy a tematikus csatornák, esetünkben a sportadók, speciális hordozói-e a csak meghatározott rétegnek szóló reklámoknak. Tekintettel arra, hogy a magyar nyelvű sportreklámok kizárólag magyar nyelvű sportcsatornákon keresztül való sugárzásával rendkívül csekély számú néző érhető el, ezért nincsen a televíziós

reklámoknak magyar nyelvű sportadókra szűkített piaca.

3.4. A műsorterjesztés nagykereskedelmi piaca

A Sport1 olyan tematikus csatorna, amely bevételhez alapvetően két forrásból, a reklámpiacról és platformszolgáltatók által fizetett műsordíjakból jut. Mindkét bevétel alakulása szempontjából meghatározó a minél szélesebb előfizetői lefedettség elérése, amely jelenleg még csak a kábeles és műholdas átvitel révén biztosítható, tekintettel a földfelszíni műsorszórás kapacitás korlátaira.¹³ Ez utóbbi átviteli mód a sportcsatorna számára országosan ugyanis nem elérhető.

A GVH a távközlési hálózatokon xDSL alapon nyújtható vezetékes műsorelosztást (IPTV) nem vonta az érintett piac alá, mert az a vizsgált időpontban nem volt elérhető, ugyanakkor az összefonódás hatásainak értékelése során figyelembe vette.

Arról, hogy az elektronikus hírközlés vonatkozásában mely körülményeket kell a potenciális verseny (erőfölény vizsgálat) és mely körülményeket a kínálati helyettesítés (piac-meghatározás) keretében figyelembe venni, megfelelő eligazítást ad a Bizottság iránymutatása a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről,¹⁴ amelyet azért tartok idézhetőnek e tárgykörben, mert az Iránymutatás 27. pontja kifejezetten rögzíti, hogy a szektor-specifikus piacelemzés kiindulópontja a vizsgált piac szerkezetének és működésének átfogó, jövőbe tekintő értékelése, és mint ilyen, hasonló a versenyjogi fúziókontrollhoz, amelyet szintén előremutató szemlélettel végeznek.

A potenciális verseny és a kínálatoldali helyettesítés közötti különbség abban rejlik, hogy a kínálatoldali helyettesítés gyorsan reagál egy áremelésre, miközben a potenciális belépőknek több időre lehet szükségük, mielőtt megkezdik egy piacon a szolgáltatás nyújtását. A kínálatoldali helyettesítéshez így nem szükséges semmilyen további jelentős költség,¹⁵ miközben a potenciális belépés jelentős elsüllyedt költségek mellett megy végbe. A potenciális versenyt tehát annak felmérése szempontjából kell vizsgálni, hogy egy piacon létezik-e hatékony verseny, azaz jelen vannak-e jelentős piaci erővel (a to-

vábbiakban: JPE) rendelkező szolgáltatók. A keresletoldali helyettesíthetőséget annak mérésére használják, hogy a fogyasztók milyen mértékben készek egyéb termékekkel vagy szolgáltatásokkal helyettesíteni a kérdéses termékeket vagy szolgáltatásokat, miközben a kínálatoldali helyettesíthetőség azt jelzi, hogy a kérdéses terméket vagy szolgáltatást nem nyújtó szolgáltatók változtathatnák-e azonnal vagy rövidtávon a termékcsaládjukat, illetve kínálhatnak-e az érintett terméket vagy szolgáltatást jelentős többletköltségek nélkül.

Az IPTV esetében a jelentős elsüllyedt költségekkel járó piaca lépés, a távközlési hálózatok IPTV-szolgáltatások nyújtására való alkalmasság tétele még nem történt meg, így a szolgáltatás csak a potenciális verseny keretében, annak során kerülhetett értékelésre, hogy az összefonódás a Tptv. 30. § (2) bekezdése szerinti olyan gazdasági erőfölényt hoz-e létre, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését.

Kanyarodjunk vissza a sportcsatornák (mint elkülönült piac) nézőkhöz való eljutás érdekében ésszerűen igénybe vehető átviteli utak közötti viszony kérdésére.

A Bizottság az *Apollo/JP Morgan/Primacom* ügyben¹⁶ és az *Értelmező Rendelkezések* tervezetében¹⁷ is megállapította, hogy a műsorkészítők szempontjából a különféle átviteli utak többnyire kiegészítik egymást, hisz a cél a minél több előfizetőhöz való eljutás. Számukra ezek a platformok többek között akkor lennének egymást helyettesítők, ha ez előfizetők számára egyidejűleg mindegyik rendelkezésre állna.¹⁸

Az *MSG Media Services* ügyben¹⁹ is meg-

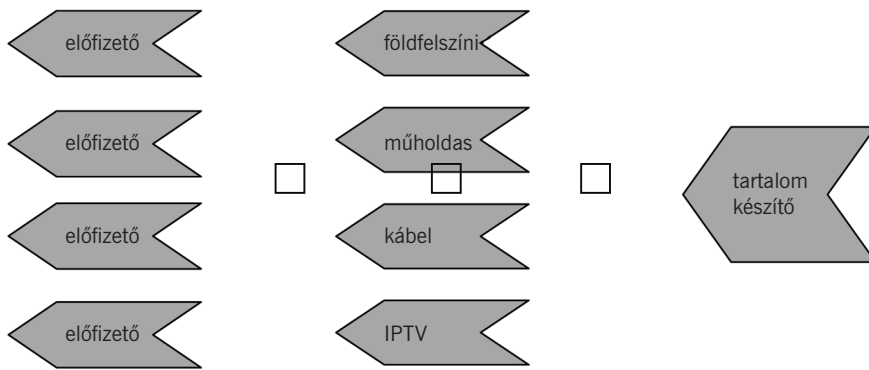
állapította a Bizottság, hogy a kábeltelevíziós hálózatok elkülönült piacot képeznek, mert a műsorkészítők keresleti piaca szempontjából tartalmaik kábeles átvitelét nem helyettesíti a műholdas út. Az *MSG* ügyben ugyanezt a Bizottság a televíziónézők oldaláról is megállapítható-

nak tartotta, figyelemmel a különböző platformok közötti átváltás korlátaira, különösen is azok költségeire (*lock-in-effect*).²⁰

Fentiekkel szemben (platformként elkülönülő piac a műsorkészítők szempontjából) a Bizottság 2003. február 11-én kelt, az elektronikus kommunikációs szektor releváns termék- és szolgáltatási piacairól szóló ajánlásában (Ajánlás)²¹ 18. sorszám alatt a műsorjelek nézőkhöz való közvetítésének nagykereskedelmi piacát az átviteli eszköztől függetlenül, egységesen határozta

A magas minimum garanciák felszámítása hátrányos feltételeknek minősülhetnek, és így versenyjogba ütközhetnek, hiszen a piaca lépéssel összefüggésben szélsőségesen magas pénzügyi kockázat viselésére kényszerítik az új platformmal piaca lépőket.

A szektor-specifikus piacelemzés kiindulópontja a vizsgált piac szerkezetének és működésének átfogó, jövőbe tekintő értékelése, és mint ilyen, hasonló a versenyjogi fúziókontrollhoz.

meg. Ugyanakkor az Iránymutatás²² szerint a hálózati infrastruktúrák további alpiacokra való osztása a helyettesítés fokának függvénye. Mindezek alapján az Értelmező Rendelkezések tervezete²³ is elismeri, hogy a 18-as sorszámú piac tovább szegmentálható. Egyébként pedig – miként azt a Bizottság a Keretirányelvvel²⁴ összhangban *Kabel Deutschland/Isk* ügyben²⁵ meg is erősítette – az *ex ante* szabályozás szerinti piacmeghatározás nem érinti a közösségi versenyszabályok alkalmazása során meghatározott piacokat.

Az egységes piac meghatározása körüli bizonytalanság az infokommunikációs konvergenciára vezethető vissza, amely a médiapiaci értéklánc átviteli szintjén egyértelműen a különféle utak közti határ lebontását eredményezi. A Bizottság a piac meghatározásakor követi a Keretirányelv 5. preambulumban foglaltakat, amely szerint a távközlés, média és informatika konvergenciája azt jelenti, hogy minden átviteli hálózatra egységes szabályozásnak kell kiterjednie. Minthogy a rendszer rugalmas, ezért lehetővé teszi, hogy az egyes tagállamokban a konvergencia fejlődés aktuális szintjéhez igazodjék a piac-meghatározás és vele együtt a szabályozás.

Jelen ügyben a földfelszíni út figyelmen kívül hagyásával meghatározott érintett piacon a GVH úgy találta, hogy a UPC-nek a műholdas és kábeles átvitel piacán 35%-os piaci részesedése van, amely jelentősnek tekinthető.²⁶

3.5. Földrajzi piac

A médiapiacok földrajzi határai gyakran nemzetiként kerülnek meghatározásra figyelemmel a különféle szabályozásokra, nyelvi korlátokra, kulturális különbségekre, és szerzői jogi korlátokra. Ehhez a megközelítéshez például a Bizottság az északi tagállamok kivételével tartotta is magát.²⁷ Ugyanakkor a Magyarországon sugárzott magyar

nyelvű adások a környező országok magyar nemzetiségű lakossága számára is elérhetőek lehetnek. A Bizottság hasonló helyzetben

Az egységes műsorterjesztési piac meghatározása körüli bizonytalanság az infokommunikációs konvergenciára vezethető vissza, amely a médiapiaci értéklánc átviteli szintjén egyértelműen a különféle utak közti határ lebontását eredményezi.

az *RTL/Veronica/Endemol* ügyben²⁸ megállapította, hogy a belgiumi Flamand Közösség nem része a Holland földrajzi piacnak az eltérő kulturális szokások, a nézők nemzeti preferenciái és a hirdetési piac miatt. Ezt a GVH is figyelembe vette, mikor az érintett

földrajzi piacot Magyarország tekintetében állapította meg.²⁹

4. Az összefonódás hatásai

Az összefonódás megítélése szempontjából annak van jelentősége, hogy a tranzakció nyomán valamely piacon megerősödik-e vagy létrejön-e olyan gazdasági erőfölény, amely a Tptv. 30. § (2) bekezdése értelmében a hatékony gazdasági verseny fennmaradásának, kialakulásának, vagy fejlődésének akadályát képezi.

4.1. Horizontális hatás

Mindenekelőtt azoknak piacoknak a részletes elemzése indokolt, amelyekben az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok horizontálisan érintkeznek, azaz egymás versenytársai.

Amennyiben a két vállalkozáscsoport ugyanazon piac azonos vevői vagy eladói oldalán tevékenykedik, akkor az összefonódás eredményeképpen csökken az egymással versenyben álló vállalkozások száma, tehát növekszik a koncentráció. A GVH nem tekintette az érintett piac részének a kérelmező vállalkozáscsoport tulajdonában lévő Extreme Sport csatornát, így a magyar nyelvű sportcsatornák piaca tekintetben az összefonódásnak horizontális hatása sincs.

Minthogy a magyar sportcsatornák a televíziós reklámpiacon belül nem elkülönült hirdetési szegmensben versenyeznek, ezért az összefonódásnak nem volt kimutatható hatása a magyar televíziós reklámpiacra, amelynek a két országos kereskedelmi csatorna meghatározó szereplője.

Minthogy a kérelmező vállalatcsoport tulajdonában lévő csatornák nem rendelkeztek sportesemények közvetítési jogaival, ezért az összefonódásnak ezen a piacon legfeljebb potenciális hatása lehetett volna. Ez azonban kizárható volt, mert a sport közvetítési jogok keresleti piaca szélesebb a tematikus sport csatornák piacánál, másrészt a jogtulajdonosok kizárólagosságuknak köszönhetően számottevő tárgyalási pozícióval rendelkeznek. Az összefonódás sportközvetítési jogok piacára gyakorolt hatása a konglomerátum hatás keretében is értékelhető.

Minthogy a magyar sportcsatornák a televíziós reklámpiacon belül nem elkülönült hirdetési szegmensben versenyeznek, ezért az összefonódásnak nem volt kimutatható hatása a magyar televíziós reklámpiacra, amelynek a két országos kereskedelmi csatorna meghatározó szereplője.

4.2. Vertikális hatás

Egy összefonódás vertikális hatása állapítható meg, ha az értéklánc eltérő szintjei között történik integráció.

Jelen esetben ez a vertikális hatás abból fakad, hogy a tartalomszolgáltató sportadó egy átviteli szolgáltató irányítása alá kerül az infokommunikációs konvergencia jegyében. Tulajdonképpen az összefonódás ezen hatása érdemel leginkább figyelmet.

Az összefonódás ezen vertikális hatásaként egyrészt felmerülhetett, hogy a Sport1 nem lesz elérhető a UPC műholdas és kábeles átviteli hálózatával párhuzamos és versenyző infrastruktúrákon, másrészt a kérelmező cégcsoport magyarországi infrastruktúráján (a UPC kábeles és műholdas hálózatán) csak a saját irányítása alá tartozó tematikus sportcsatorna lesz hozzáférhető. Mindkét eset vizsgálata feltételezi az erőfölény létét. Ha ugyanis a tartalmi szolgáltató a domináns, csak akkor lehet versenyjogilag megalapozottam attól tartani, hogy a versenytársak nem lesznek képesek megfelelő számú

vonzó programot kínálni a kérdéses piacon, illetve ha az átviteli szegmensben tevékenykedő piaci szereplő, akkor pedig a versenytárs nem fog találni alternatív infrastruktúrát tartalmának nézőkhöz való eljuttatásához. Fentiek során látható volt, hogy a kérelmezett Sport1 tematikus csatorna nézettségére és árbevételre

vonatkoztatott részesedéssel a legmeghatározóbb magyar sportcsatorna, míg a UPC kábeles és műholdas infrastruktúrája jelenleg

a legtöbb előfizetőt (azok 35%-át) elérni képes egységes hálózat.

Vagyis a vertikális hatás értékelése keretében a kérdés a Tptv. 30. § (2) bekezdésére tekintettel úgy hangzik, hogy a domináns tartalom és hálózat összefonódás

Ha a tartalmi szolgáltató a domináns, csak akkor lehet versenyjogilag megalapozottam attól tartani, hogy a versenytársak nem lesznek képesek megfelelő számú vonzó programot kínálni a kérdéses piacon, illetve ha az átviteli szegmensben tevékenykedő piaci szereplő, akkor pedig a versenytárs nem fog találni alternatív infrastruktúrát tartalmának nézőkhöz való eljuttatásához.

létrehoz-e olyan erőfőlényt, amely ösztönöztséget jelent arra, hogy az új gazdasági egység pozícióját egyik másik piacon tovább erősítse ezzel korlátozva a hatásos verseny fennmaradását. Másrészt, egy új gazdasági egység létrejötte a Tptv. 30. § (2) bekezdése alapján csak akkor kifogásolható, ha a korábban már fennálló erőfőlényes helyzet legalább

annyival több, hogy az új entitás komoly ösztönöztséget nyer az egyes piacokon fennálló pozíciójának további erősítésére.

Ennek az ösztönzésnek az értékelésekor azonban a vonatkozó európai versenyjogi gyakorlat szerint alapos gyanút kell igazolni. Az Európai Bíróság a *Commission v Tetra Laval* ügyben³⁰ megállapította, hogy az összefonódások engedélyezése során különös óvatossággal kell eljárni, mert a vizsgálat tárgya nem múltbeli magatartás, hanem jövőbeni események valószínűsítése. A Bíróság az ügyben az is kiemelte, hogy az összefonódás eredményeképpen a hatékony versenyt jelentősen korlátozó erőfőlény létrejöttének, illetve megerősödésének a közeli jövőben kell bekövetkeznie ahhoz, hogy a tervezett tranzakció megtiltható legyen.³¹

Az Elsőfokú Bíróság a *Genereal Electric v. Commission* ügyben hozott ítéletben³² ugyancsak kifejtette, hogy az összefonódásból származó hatások és okok láncolata bizonytalan és nehezen meghatározható, ezért az esetleges tiltás megalapozó bizonyítékoknak kitüntetett szerepe van. Az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy az összefonódásnak azonnal, vagy legalábbis rövid időn belül képesnek kell a versenyfeltételek megváltoztatására az érintett piacon, ezáltal létrehozva vagy megerősítve a gazdasági erőfőlényt. Az Elsőfokú Bíróság leszögezte,³³ hogy ezek a következmények csak akkor állnak be az összefonódás eredményeképpen, ha az új gazdasági entitás képes a versenyhatóság által valószínűsített magatartás tanúsítására a tranzakciót követően.

Az Európai Bíróság a *Tetra Laval v Commission* ügyben kifejtette,³⁴ hogy bár szükséges az összefonódás által okozott versenyellenes magatartás tanúsítására vonatkozó objektív ösztönöztséget vizsgálni, azt szintén figyelembe kell venni, hogy azt mennyiben csökkenti vagy szünteti meg a kérdéses maga-

tartás gazdasági erőfőlényvel való visszaélés tilalmába ütközése.

Az Európai Elsőfokú Bíróság a *European Night Services* ügyben³⁵ kimondta, hogy figyelembe kell venni a szabályozási környezetet is, így szükségtelen a hozzáférési kötelezettség előírása versenyjogi alapon, ha ezt már egy szabályozás biztosítja.

Fenti szempontokat külön kell értékelni abban az esetben, mikor az átvitel és abban, mikor a tartalom a domináns. Előjáróban le kell azonban szögezni, hogy a GVH nem tekintette az esetleges *ex-post* eljárásokat olyan tényezőnek, amelyek az új gazdasági egységet a hatékony verseny fennmaradását veszélyeztető lentebb valószínűsített magatartások tanúsításától visszatartanák, mert a kérelmező mindvégig vitatatta a GVH piac-meghatározását.

4.2.1. Vertikális hatás a tartalom dominanciája esetében

Abban az esetben, amikor a tartalom a domináns, azt a kérdést kell tisztázni, hogy az összefonódás hatásaként nagyobb lesz-e az új entitás ösztönöztsége a versenytárs hátrányos helyzetbe hozására a domináns tartalom visszatartásával, mint a sportcsatornák széles körű elterjedtségére vonatkozó ösztönöztségek.

A GVH szerint³⁶ kérelmező, a Sport1 domináns pozíciója esetén is, akkor lesz csak ösztönözve a sportcsatorna hozzáféréseinek megtagadásra, ha abból számára közvetlen előny származik az átvitel (a műsorjelekhez való kiskereskedelmi hozzáférés) piacán zajló versenyben. Ez pedig párhuzamos hálózat létét feltételezi, amelyet külön kell vizsgálni a UPC kábeltelevíziós és műholdas hálózata tekintetében.

A UPC kábeltelevíziós hálózatával párhuzamosan más kábeltelevíziós hálózat jellemzően nem épült ki, így azzal versenyben a kiskereskedelmi piacon (ahol egy elzárkózásnak

a hatása jelentkezne) csak potenciálisan állhat platform az IPTV formájában, melynek figyelembevételére a fúziókontroll előretétele szemlélete lehetőséget biztosít. A kérelmező cégcsoport UPC Direct szolgáltatása azonban már most is összemérhető átfedést mutat a DigiTV és az AM Mikro szolgáltatással.

Minderre tekintettel a kérdés a továbbiakban úgy hangzott, hogy az összefonódás következtében az új entitás nyer-e valós ösztönözést arra, hogy saját műholdas és kábeles szolgáltatásának támogatása érdekében elzárkózzon, a domináns tematikus sportadó más párhuzamos platform-szolgáltatók (IPTV, AM Mikro, DigiTV) részére való átadásától, vagy arra, hogy az ahhoz való hozzáférést csak lényegesen hátrányosabb feltételekkel biztosítsa.

Egy ilyen magatartásnak azonban képesnek kell lenni arra, hogy a versenytárs párhuzamos hálózatok tulajdonosait valóban hátrányos helyzetbe hozza. A hozzáférési szolgáltatók (műholdas, kábeles, IPTV) a műsorokat csomagokban értékesítik. Ezeknek a csomagoknak a legfőbb vonzerejük azok változatos összetételében rejlik. A szolgáltatók GVH által elfogadott álláspontja³⁷ szerint versenyképes és vonzó programcsomagstruktúrát nem lehet összeállítani sportcsatorna nélkül, melyek közül a Sport1 a hazai piacon a legmeghatározóbb.

Azt ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy egy ilyen elzárkózó stratégia általában csökkentheti a csatorna nézettségét (a hátrányosabb feltétel

miatt például magasabb díjú csomagba kerül), tehát nem egyértelműen győztes. Ugyanakkor az is igaz, hogy az ilyen stratégia következtében kialakuló „nézettségi veszteség” csak azokban az esetekben visszatartó erő, amikor a szóban forgó versenytárs-hálózat számottevő előfizetői bázist tudhat magáénak. Vagyis az új piacra

lépőszolgáltatók esetében az ösztönöztségek kézenfekvőnek tűnik. Ezért a GVH az összefonódás ezen vertikális hatását leginkább az IPTV vonatkozásában találta aggályosnak.³⁸

A GVH azt is figyelembe vette, hogy a domináns tartalomszolgáltatót semmilyen szabályozási kötelezettség (*must offer*) nem terheli tartalmának másokkal való megosztására.

A UPC kábeltelevíziós hálózatával párhuzamosan más kábeltelevíziós hálózat jellemzően nem épült ki, így azzal versenyben a kiskereskedelmi piacon csak potenciálisan állhat platform az IPTV formájában, melynek figyelembevételére a fúziókontroll előretétele szemlélete lehetőséget biztosít.

UPC hálózata	Párhuzamos és helyettesítő szolgáltatást nyújtani képes infrastruktúra
Kábeltelevíziós hálózat	Jellemzően nem épült ki párhuzamos kábeltelevíziós hálózat
	IPTV hálózat potenciálisan
Digitális műholdas hálózat (UPC Direct)	DigiTV
	AM Mikro

4.2.2. Vertikális hatás az átviteli szint dominanciája esetében

Amikor a tartalom-átviteli szolgáltató a domináns, azt kell vizsgálni, hogy az összefonódás hatásaként ösztönözve lesz-e a tartalomszolgáltató saját sportcsatornájának támogatása érdekében arra, hogy annak versenytársait hálózatából kiszorítsa, vagy oda csak lényegesen hátrányosabb feltételekkel engedje be. Ha az összefonódásban részes platformszolgáltató domináns, akkor ebben az esetben a versenytárs sportcsatorna lényegesen gyengébb nézettségi mutatókat tud csak elérni, amely a reklámpiac és sportközvetítési jogok megszerzése szempontjából lehet hátrányos.

A Sport1, valamint versenytársai számára a nézőkhöz való minél szélesebb körű eljutás szempontjából lényeges a műholdas és kábeltelevíziós szolgáltatókkal való megállapodás annak érdekében, hogy bevételeiket maximalizálhassák mindenekelőtt a reklámpiac tekintetében. Ebből a szempontból az egymástól elkülönült hálózatok az *Apollo/JP Morgan/Primacom* ügy alapján egymást kiegészítő viszonyban állhatnak egymással. A GVH ettől eltekintve a UPC-vel való megállapodás így is lényegesnek tekintette,³⁹ hiszen a kábeles és műholdas átvitel piacán a társaság 35%-os részesedéssel bír.

A GVH ennek ellenére az elzárkózást nem tartotta valós veszélynek, mert a jövőben a *Liberty* cégcsoport magyarországi műholdas és kábeles átviteli hálózatai az IPTV-nek és a DigiTV-nek köszönhetően nagyobb versenynek lesznek kitéve. Ennek megfelelően az ösztönözottség a saját hálózaton elérhetőség sportcsatornák kizárására csökken, hiszen előfizető-vesztés veszélye nélkül ilyen stratégiát nem lehetne folytatni.

Ráadásul a Bizottság az elektronikus kommunikációs szektor releváns termék- és szolgáltatási piacairól szóló Ajánlása 18-as sorszám alatt szabályozásra esélyes piacként azonosítja a műsortartalom

végfelhasználókhoz való eljuttatásának nagykereskedelmi piacát, amely a szabályozóhatóság számára biztosítja a lehetőséget a tartalom átviteli hálózathoz való megfelelő hozzáférési feltételeinek biztosítására. Az összefonódás-engedélyezés keretében a *European Night Services* ügy alapján tekintettel kell lenni

a szabályzási környezetre. Ezért a jelen ismertett ügyhöz hasonló *Telecom Italia/News TV/Stream* ügyben⁴⁰ a Bizottság úgy foglalt állást, hogy a szabályozási keret gondos-

kodni fog a tisztességes és diszkriminációmentes hozzáférés feltételeiről, amelyben jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató kerül azonosításra. Éppen ezért a Bizottság úgy engedett utat a tranzakciónak, hogy még kötelezettségszabásról sem rendelkezett. Mindezt jelen esetben a GVH is irányadónak tekintette.

5. A kiszabott kötelezettség

Ha olyan erőfölény létrejött merül fel egy összefonódás következtében, amely lehetőséget biztosít az új gazdasági egység számára, hogy piaci pozícióját megerősítse, akkor a GVH-nak két jogilag egyenrangú eszköz áll rendelkezésére a gazdasági verseny fogyasztói jólétet hosszú távon biztosító szintjének fenntartására. A Tpvt. 30. § (2) bekezdése szerinti tiltás, és a Tpvt. 30. § (3) bekezdése szerinti előzetes/utólagos feltétel, illetve kötelezettség előírása. A két eszköz azért egyenrangú jogilag, mert mindkettő alkalmazásnak célja a hosszú távon hatásos verseny biztosítása, ráadásul mindkettő alkalmazásának előfeltétele a hatékony gazdasági versenyt akadályozó erőfölény létrejötte, illetve megerősödése.

Jelen esetben a hatékony gazdasági verseny fennmaradását akadályozó gazdasági erőfölény jött volna létre az összefonódás következtében azáltal, hogy az új gazdasági egység – különösen is az IPTV vonatkozásában – ösztönözést nyer a domináns sporttartalom visszatartására, illetve csak hátrányosabb feltételekkel való átengedésére. Ennek a káros hatásnak a kiküszöbölésre a GVH elégségesnek tartott egy, a különösen új technológiák felfutási idejére⁴¹ érvényes, diszkriminációmentes hozzáférést biztosító kötelezettség vállalást. Erre vonatkozóan a GVH

a Vj-210/2005. sz. alatti ügyhöz hasonlóan a Chello-media által tett vállalást az érintett piaci szereplőkkel egy közgazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 62. § szerinti tárgyalás keretében meg is vitatta.

A GVH szükségtelennek tartott⁴² egy gyakorlatilag költségalapúságot biztosító diszkrimináció-tilalmi kötelezettséget előírni, amely a cégcsoport saját leányvállalattal szemben alkalmazott feltételeket rendeli a versenytársakkal szemben is

A domináns sporttartalom visszatartásában, illetve hátrányosabb feltételekkel való átengedésében jelentkező káros hatás kiküszöbölésére a GVH elégségesnek tartott egy, a különösen új technológiák felfutási idejére érvényes, diszkriminációmentes hozzáférést biztosító kötelezettség vállalást.

alkalmazni, ugyanis a termék eladásának van olyan versenyző szegmense, amely egyrészt biztosítja, hogy a feltételek tisztességesek, másrészt utólag szükség esetén a GVH által ellenőrizhetők legyenek. Mindezt (a versenyző feltételek létét) a nem párhuzamos hálózatok

(más kábeltársaságok) részére történő értékesítés biztosítja, hiszen ekkor pusztán a sportcsatorna széles körű elterjesztésére vonatkozó ösztönözottség lesz jelen.

A GVH a Vj-210/2005. ügyhöz hasonlóan a kötelezettséget az előírt négy éven belül is felülvizsgálhatja mind saját, mind pedig a piaci szereplők észlelése, illetve a kötelezett jelzése alapján, amennyiben a kötelezettségek teljesülése vitatott, vagy a piaci folyamatokban lényeges változás következett be.

6. Összegzés

A Chello-media/Sport1 összefonódás kapcsán első alkalommal nyílt lehetősége a magyar versenyhatóságnak az elektronikus médiapiacok infokommunikációs konvergencia jegyében történő átfogó és előremutató értékelésre. Mindebben a vonatkozó közösségi versenyjogi gyakorlat komoly segítséget és támpontot nyújtott, amely kapcsán lényeges tanulsága az ügynek, hogy a GVH nem csak figyelemmel kíséri, de követi is azt.

Mindképpen fel kell arra hívni a figyelmet, hogy az összefonódások hatásainak értékelése során figyelemmel kell lenni szűkebb értelemben a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmára, tágabb értelemben pedig az infokommunikációs konvergencia révén alkalmazandó elektronikus hírközlés-szabályozásra, amely egyes piacok esetében megfelelően kezelheti a felmerülő versenyaggályokat. Ennek figyelembe vétele nem maradhat el a média szektorspecifikus piaci szabályozásnak alakításakor sem.

Az összefonódások hatásainak értékelése során figyelemmel kell lenni szűkebb értelemben a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmára, tágabb értelemben pedig az infokommunikációs konvergencia révén alkalmazandó elektronikus hírközlés-szabályozásra, amely egyes piacok esetében megfelelően kezelheti a felmerülő versenyaggályokat. Ennek figyelembe vétele nem maradhat el a média szektorspecifikus piaci szabályozásnak alakításakor sem.

- * A cikkben foglaltak a szerző saját álláspontját tükrözik.
- ¹ UPC Magyarország Kft. (35%), MatávKábelTV Kft. (15%), FiberNet Rt. (6%), EMKTV (3,5%). A kábeltelevíziós szektort érintő versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai – GVH 2003.06.06., 9. o. <http://www.gvh.hu/index.php?id=3022&l=h> és Vj-61/2006 határozat 24. pont, p. 9.
- ² Vj-61/2006 határozat 26. pont
- ³ IV/M.553., 1995. szeptember 20., 17. pont „[...] there is no direct trade relationship between broadcasters of „free” tv channels, on the „supply side” and, viewers on the „demand side”, it might be argued that tv broadcasting does not constitute a market in the strict economic sense of this notion. Since it is not necessary to decide upon this issue for the purposes of the present case the issue is left open.”
- ⁴ Armin Trafkowski: Medienkartellrecht, Verlag C.H. Beck München 2002., p. 35.
- ⁵ Telenor/Canal+/Canal Digital COMP C.2.-38.287, 2003. december 29. 66. pont., *British Interactive Broadcasting/Open* IV/36.539, 1999 OJ L 312/1, 28. pont
- ⁶ COMP/M.2876, 2003 április 2., 74. pont
- ⁷ Vj-61/2006 határozat 22. pont
- ⁸ Vj-61/2006 határozat 20-21. pont
- ⁹ 127-73, ECR [1974]-51
- ¹⁰ T-83/91, ECR [1194] II-755. Az ügyben az Elsőfokú Bíróság jogsértőnek minősítette azt a gyakorlatot, amely a szerződés kezdetekor a bérleti díjat a gép értékével megegyező díjban állapította meg.
- ¹¹ Access to Content by New Media Platforms: A Review of the Competition Law Problems, GCLC Paper 01/04, p. 16.
- ¹² IV/M.553 - RTL/Veronica /Endemol 1995. szeptember 20., 23. pont
- ¹³ Vj-61/2006., 23. a) pont
- ¹⁴ A Bizottság iránymutatása a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről OJ C 165, 2002.07.11., 38-39. pontok
- ¹⁵ Erre tekintettel véli úgy a GVH, hogy az érintett piac keretében kell figyelembe venni a kábeltelefon szolgáltatást azon hálózatok tekintetében, amelyek a visszirányítás következtében lehetővé teszik a fogyasztók számára a hangszolgáltatások igénybevételét. A fennmaradó hálózatok legfeljebb potenciális versenytényezőként, az erőfölény értékelése során vehetők figyelembe. Gazdasági Versenyhivatal versenypolitikai álláspontja a magyarországi elektronikus hírközléspiaci verseny és szabályozás alakulásáról 2006., 153. pont
- ¹⁶ COMP/M.3355, 2004. június 15. Apollo/JP Morgan/Primacom, 10. pont: „On the demand side of this market, broadcasters, i.e. public and private broadcasters, demand the transmission of their signals in order to reach as many end customers as possible. [...] Broadcasters require transmission through every single network without being able to substitute one for the other.”
- ¹⁷ Commission Staff Working Document Public Consultation on a Draft Commission Recommendation On Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services, SEC(2006)837, 45. old.
- ¹⁸ Draft Explanatory Memorandum, p. 44.
- ¹⁹ IV/M.469., 94/922/EK, OJ L 364, 1994.12.31., 42. pont.
- ²⁰ IV/M.469., 94/922/EK, OJ L 364, 1994.12.31., 41. pont.
- ²¹ OJ L 114, 2003. 05. 08.
- ²² 67. pont
- ²³ Draft Explanatory Memorandum, p. 45.
- ²⁴ Az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv (Keretirányelv); OJ L 108, 2002. 04. 24.; A Keretirányelv 15. cikk (1) bekezdése szerint is a Bizottság által azonosított ex-ante szabályozást indokoló piacok nem érintik a versenyjog hatálya alatt konkrét esetekben meghatározott piacokat.
- ²⁵ COMP/M.3271 15. pont: „Eine Marktabgrenzung im Rahmen der Fusionskontrolle, die von der Empfehlung abweicht, erscheint jedenfalls nicht ausgeschlossen”
- ²⁶ Vj-61/2006., 24. és 50. pont
- ²⁷ UGC/Noos COMP/M.3411, 2004.05.17., 20. pont
- ²⁸ IV/M.553., 1995. szeptember 20., 25-26. pontok
- ²⁹ Vj-61/2006., 50. pont
- ³⁰ C-12/03 [2005] ECR I-987., 60. pont
- ³¹ *Commission v Tetra Laval* 58. pont
- ³² T-210/01., 2005.december 14., 2006/C 48/49 2006.02.25., 66. pont
- ³³ *General Electric v. Commission* 68-69. pont
- ³⁴ *Commission v Tetra Laval* 58. pont
- ³⁵ *European Night Services and others v. Commission*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 and T-388/94 egyesített ügyek [1998] ECR II-314. 162. pont; „Judicial review of the Commission’s assessment of the ENS agreements under Article 85 of the Treaty must therefore be carried out in the context of the Community legislation for the rail transport sector, which constitutes the legal framework within which competition within that sector is supposed to operate.”
- ³⁶ Vj-61/2006 31-32. és 45. pontok
- ³⁷ Vj-61/2006 31. pont
- ³⁸ Vj-61/2006 48. pont
- ³⁹ Vj-61/2006 50. pont
- ⁴⁰ COMP/M.1978., 2000.06.29., 16. pont: „It must also be noted that the Commission is just developing a regulatory framework for communications infrastructure and associated services to secure fair and nondiscriminatory access to telecommunication networks: As regards access to cable TV networks, an obligation to negotiate access on a cable TV operator with significant market power for delivery of broadband services with the possibility of a National Regulatory Authority’s intervention when commercial negotiation fails is foreseen.”
- ⁴¹ Vj-61/2006 48. pont
- ⁴² Vj-61/2006 47. pont